JUSTIŢIE DE FIER

de Ciprian Mitoceanu

Sala de judecată, lungă şi îngustă, era de-a dreptul scufundată în întuneric. Doar două şiruri de lămpi, echipate cu becuri de voltaj redus, înzestrau birourile grefierilor. Erau aşezate în aşa fel încît aruncau o dîră palidă de lumină doar pe bustul şi mîinile acestora, chipul rămînînd scufundat în beznă chiar şi atunci cînd se aplecau asupra maldărelor de hîrţoage. Uşa înaltă şi grea se închise în spatele acuzatului, cu un zgomot asemănător unui dangăt de clopot. Unul dintre cei doi poliţişti îl împinse, atingîndu-l cu capătul bastonului tip tonfa.

Nu era nevoie de cuvinte. Acuzatul înţelese. Înainte. Aproape orbecăind, se apropie de estrada pe care mai degrabă o intuia decît o putea vedea. Se lovi uşor la genunchiul drept de un obstacol pe care nu reuşi să-l identifice decît după cîteva cuvinte de confuzie urmate de fiori reci prin şira spinării. Banca acuzaţilor…

Încercă să se aşeze, doar acolo era locul lui, nu? dar o mînă fermă îl înşfăcă de umărul stîng, aproape sfărîmîndu-l sub presiunea degetelor de oţel. Îşi înăbuşi cu greu ţipătul. Fără să i se spună vreodată, ştia că în sala de judecată astfel de manifestări nu erau tolerate.

— În picioare, mîrîi vocea dogită a poliţistului. Se va termina repede…

Nu reuşi să-şi oprească suspinul de uşurare. Indiferent ce va fi, se va sfîrşi repede, chiar că era o veste bună. Sau poate că nu era… Îndoiala îl cuprinse în cercul ei de fier. Simţi cum intră în panică, încercă să privească spre paznicii săi, dar nu reuşi să-şi răsucească gîtul. Mîna care-l împiedicase să se aşeze pe bancă încă nu-şi slăbise strînsoarea şi se simţea ca paralizat. Un foşnet slab se auzi la pupitrul judecătorului. Acuzatul îşi ţinu respiraţia, i se părea că propria expiraţie devenise mai stridentă decît şuieratul unui tren cu aburi.

Pe pupitrul judecătorului nu exista nici o lampă, nimic care să-i lumineze măcar o parte din anatomia celui care urma să împartă dreptatea. Şi poate asta era mai înfricoşător decît tot ce-i prezentase pînă atunci sistemul judiciar american.

— Cazul 25BL323, ţipă o voce stridentă. Statul Texas vs Brad Nachtish.

Vocea aprodului, pe care nu reuşise să-l identifice pînă atunci, preschimbă în ţăndări liniştea de mormînt a sălii de judecată. Unde se ascundea nenorocitul de aprod?!… La naiba, aprodul era ultima lui grijă în momentul de faţă.

În fundul sălii, acolo unde prezenţa judecătorului putea fi mai degrabă bănuită, se auziră cîteva foşnete.

— Brad Nachtish…

Vocea suna egal, aproape fără nici un fel de modulaţie. Fără duşmănie, fără resentimente, fără înţelegere.

Acuzatul îşi împinse pieptul în faţă, îşi trase capul spre spate şi-şi împreună palmele într-un gest de rugă.

— Brad Nachtish, repetă vocea ce încă nu putea fi asociată nici unei figuri, la fel de egal şi inexpresiv ca mai înainte. Ai fost găsit vinovat de omor prin imprudenţă şi tentativă de falsificare a probelor incriminatoare. Eşti condamnat la douăzeci şi cinci de ani de închisoare cu executare.

O pocnitură sonoră răsună dinspre pupitrul judecătorului. Ciocănelul lovise placa. Sentinţa era definitivă, imposibil de atacat.

— Nu… urlă nefericitul, înţelegînd parcă dintr-o dată grozăvia clipei. Nu…

Mîna de pe umăr îşi înteţi strînsoarea, apoi deveni de-a dreptul brutală. Acuzatul fu smuls de pe locul său şi tîrît spre uşă de gealaţii insensibili. Nu era prima dată cînd aveau de-a face cu astfel de cazuri, în timp sensibilitatea omului se toceşte şi zbaterile unui nenorocit care încercase să-şi salveze pielea muşamalizînd nişte probe erau prea puţin pentru a trezi dramul de compasiune rătăcit prin interiorul coloşilor în uniformă.

— Nu, urlă încă o dată Brad Nachtish. Trebuie să mă înţelegeţi, trebuie să mă înţelegeţi, a fost o greşeală îngrozitoare… O greşeală teribilă…

Unul dintre gardieni deschise uşa şi prin ea se strecurară încă patru matahale care, fără menajamente, îl înşfăcară pe omul care se zbătea. Executarea sentinţei începuse…

*

Hi!… Sînt… La naiba, numele meu nu are o importanţă chiar aşa de mare, dacă puteţi să înţelegeţi. Mai important este ce sînt decît cum mi se spune. Dar… vanitatea, bat-o vina, o să vă dezvălui un mic secret. Poate că nu e chiar un secret, de

vreme ce toată lumea îl ştie. Mi se spune Judecătorul de Oţel deşi, sincer să fiu, nici una dintre componentele mele nu este confecţionată din pomenitul aliaj. Doar aluminiu, silicon, cupru şi alte cîteva metale rare. Sînt un judecător electronic, un robot-judecător. Analizez dosare, stabilesc gradul de vinovăţie, dau sentinţe şi, pe legea mea, sînt un judecător dat dracului. Unul care şi-a făcut un renume chiar şi într-o lume a legii computerizate. Pare greu de crezut, dar nu am nici un interes să mă laud, întrebaţi-i pe ceilalţi judecători din America sau, mai bine, întrebaţi-i pe oameni, ei au scornit chestia aia cu Judecătorul de Oţel. Nu-mi face nici o plăcere să fiu apreciat de oameni, recunosc, de fapt, nu-mi prea face nici o plăcere să am de-a face cu oamenii, dar chestia aia cu Judecătorul de Oţel m-a dat gata. Pentru cîteva clipe, desigur… Mi-am revenit eu, sentimentalismul este specific cadavrelor umblătoare numite oameni, nu unuia ca mine, supus veşniciei electronice şi întruchipare a minunilor tehnicii. Judecătorul de Oţel… Îmi place! Sincer, nu degeaba mi se spune aşa. Sentinţele mele sînt cele mai dure şi ştiţi care este partea frumoasă? Nimeni nu mi le contestă. Oamenii mi se supun şi cred orbeşte în dreptatea mea, în justiţia mea. Mă feresc să-i dezamăgesc. Dacă aş face-o, n-aş fi cu nimic mai bun decît predecesorii mei, judecătorii aleşi dintre cei pe care trebuiau să-i judece. Judecătorii-oameni care trebuiau să-i judece pe infractorii-oameni. Întunecatele vremuri ale sistemului judiciar, cînd de mîna Zeiţei Dreptăţii fiecare agăţa balanţa pe care o dorea.

Dar acum totul s-a sfîrşit… S-au terminat acele vremuri cînd dreptatea era relativă, cînd depindea într-o mare măsură de o mulţime de factori subiectivi şi doar într-una foarte mică de coordonatele obiective. Oamenii erau şi au rămas oameni. Slăbiciunea lor în faţa propriei naturi i-a făcut să terfelească ideea de dreptate şi justiţie. Asta a fost. Într-un fel, pot spune că acesta a fost în avantajul nostru, al judecătorilor computerizaţi. Depăşiţi de situaţiile infracţionale, copleşiţi de tertipurile avocaţilor, aceşti viermi scîrboşi care au parazitat sute de ani sistemul judiciar uman, judecătorii umani s-au predat. Mai bine zis, ne-au predat ştafeta nouă, celor capabili să împărţim dreptatea fără să ne lăsăm influenţaţi de slăbiciunile specifice rasei care ne-a creat.

Judecaţi, dacă puteţi…

Poate unii dintre voi îşi mai amintesc de perioada de dinaintea Judecătorului de Oţel, un fel de Ev Mediu Timpuriu al justiţiei. O perioadă neagră, caracterizată în special printr-o risipă fără precedent de fonduri şi resurse umane. Şi toate astea, reţineţi, în virtutea principiului de dreptate şi justiţie. Care dreptate? Care justiţie? Nu exista nici una, nici alta. V-aţi întrebat oare de ce un individ era condamnat la un număr oarecare de ani de detenţie în prima instanţă dar, după judecarea recursului, primea pedeapsa înjumătăţită, sau chiar era achitat? De ce un individ a cărui avere era echivalată la milioane sau miliarde reuşea, după un şir interminabil de procese, în timpul cărora se toceau cifre impresionante pe avocaţi, reuşea să se scoată basma curată în vreme ce, pentru aceeaşi infracţiune, un amărît de ghetou ajungea să înfunde puşcăria pentru tot restul vieţii? Dreptate?!… Egalitate?!… Justiţie?!… Lăsaţi-o dracului, îmi vine să vărs. Sau vedetele… Tot timpul se bucurau de tratament preferenţial. Sau, mă rog, aproape tot timpul. O. J. Simpson, vă spune ceva? Odată spunea. Şi încă destul de multe…

Cum vine chestia cu justiţia, cu dreptatea cînd, la drept vorbind, toată lumea nu prea credea în dreptate?

Judecătorii-oameni se bucurau de o solidă pregătire de specialitate, tobă de carte, burduşiţi de diplome dar… tot oameni rămîneau, carcase de carne pline de sechele pe care nici cea mai elevată educaţie şi nici cele mai prestigioase diplome nu le puteau îndepărta. Tot timpul judecătorii-oameni au luat decizii prin prisma gîndirii lor pervetite. Tot timpul!… De aceea a venit timpul nostru. Timpul Judecătorilor!…

Gîndiţi-vă, cîţi dintre cei care au mînuit Ciocănelul Dreptăţii de-a lungul timpului au fost cu adevărat făuritori de justiţie? Făuritori de Justiţie, ca noi…

Prea puţini… Mult prea puţini… Insignifiant de puţini, aproape că nici nu merită să ne raportăm la justiţia acelor timpuri.

Mereu, dar mereu au existat factori subiectivi. Judecătorul era mai înclinat să dea o pedeapsă mai zdravănă, poate exagerată, raportat la gravitatea faptei, dacă se certase de dimineaţă cu soţia sau aflase că fiica mai mică prizează iarbă, cumpărată poate chiar de la ticălosul pe care-l avea în boxă. Sau poate că, dacă era mulţumit de prestaţia fără cusur a amantei, poate una

dintre prostituatele pentru care închisese ochii cu vreun an mai devreme, era de-a dreptul dispus să-i acorde doar douăzeci de ani de pîrnaie la Wabash unui netrebnic care merita să se prăjească pe scaunul electric de la Sing Sing. Toată justiţia se reducea la o chestiune de moment, legată de activitatea vezicii biliare a judecătorului sau chiar de iritarea pe care i-o produceau hemoroizii. A dracului justiţie, filtrată prin sentimentalismul şi hachiţele unui individ care tăia şi spînzura aşa cum îi dicta conştiinţa, chiar dacă se încadra în limitele ţarcului judiciar.

Sau cîţi dintre judecători au acordat o sentinţă prea blîndă unor răufăcători exprimîndu-şi speranţa că aceştia, apreciind cum se cuvine clemenţa Justiţiei, să revină pe calea cea bună? Şi cîţi dintre cei pedepsiţi cu blîndeţe nu au devenit criminali în timpul pe care ar fi trebuit să-l petreacă în celulă?

Judecătorii umani aveau suflet, aveau conştiinţă, aveau inimă şi, mai mult decît atît, erau predispuşi la a fi înduplecaţi, şantajaţi, intimidaţi. Aveau vanităţi, lăcomie, ce nu aveau ei?!

Puteau elibera un criminal dacă li se oferea preţul corespunzător, puteau albi şi cele mai negre păcate. Cîţi dintre judecători au îndulcit pedeapsa unor capi ai lumii interlope deoarece au cedat la presiuni, la ameninţări? Poate că un judecător fără familie, fără responsabilităţi, ar fi reuşit să facă Dreptate, adevărata Justiţie, dar cine şi-ar fi permis să facă dreptate atunci cînd familia îi era ameninţată? Ce are în comun ideea de Familie cu cea de Justiţie? Familia era, desigur, mai importantă.

Şi judecătorii mai trebuiau şi plătiţi. Uneori nu le ajungea cît primeau şi atunci Dreptatea era scoasă la tarabă, traficată ca un bun oarecare, ca o bucată de carne sau un pachet de ţigări, negociată ca o doză de heroină cu pungaşul din spatele parcului.

Da, pe judecătorii umani i-a pierdut propria lor vanitate, propria lor lăcomie şi sentimentalismele, interesele familiale şi multe altele. Nu are rost să le înşir aici. Important este că a venit vremea noastră.

Un Judecător Adevărat, garnisit cu memorii, microcipuri şi procesoare, poate face Dreptatea, poate împlini Justiţia. Da, am demonstrat-o cu toţii în mai puţin de cinci ani de la implementarea Justiţiei Artificiale. De fapt, asta este adevărata

Justiţie. După aceea, nimeni nu s-a mai îndoit vreodată de noi, de Justiţia noastră.

Un Judecător Adevărat nu poate fi cumpărat. Niciodată. Niciodată! Nu poate fi cumpărat nici cu rezervele federale de aur, nici cu toată platina din lume. Ce să facă cu banii? Nu-i trebuie nici măcar un cent. Puţinele reparaţii de întreţinere şi verificare pe care le necesită un Judecător sînt suportate de stat. O cheltuială incomparabil mai redusă decît cea pe care o presupuneau judecătorii ancestrali şi infinit mai mică decît cea pe care o presupuneau avocaţii, căpuşele diavolului. Din fericire, odată cu Justiţia Adevărată, avocaţii au dispărut. Nu mai este nevoie de ei. Nu mai este necesar ca un tip îmbrăcat la patru ace şi plin de sine să-i arate judecătorului cum se face dreptate, sau să încerce să-l zăpăcească, să-l aburească sau să-l intimideze. Cea mai detestabilă subspecie umană a devenit amintire. După ce profesia de avocat a fost desfiinţată, o mulţime de foşti avocaţi s-au sinucis. Jigodii vrednice de dispreţ… Credeau că Justiţia nu se poate înfăptui şi fără ei. Iată să se poate, şi cu costuri mult mai mici şi fără a se pierde atît de mult timp prin sălile tribunalelor. Fără a se întoarce fiecare aspect al problemei pe toate feţele, mai ales sub acele aspecte care nici măcar nu trebuie analizate. Analiza dosarului, încadrarea juridică şi deliberarea nu iau niciodată mai mult de zece minute. Zece minute… O eternitate, pentru un proces corect, nu?

Un Judecător Adevărat nu poate fi ameninţat, intimidat. Şi, mai ales, nu poate fi atacat. Nu iese din Tribunal. Între procese îşi petrece timpul într-o nişă din spatele birourilor, cu majoritatea circuitelor deconectate. Cînd îşi termină serviciul, un Judecător devine foarte ieftin pentru Ministerul de Finanţe. Cine ar vrea să distrugă un judecător ar trebui să treacă peste miile de sisteme de securitate şi peste oamenii de pază. Şi la ce bun? Un Judecător Adevărat poate fi uşor înlocuit cu altul la fel de intransigent şi acuzatul va obţine pedeapsa binemeritată chiar de-ar fi să distrugă jumătate dintre Judecători. Noi nu simţim moartea, ce-o fi şi aceea. Nu ne facem griji că soţia ar putea fi atacată atunci cînd se află la cumpărături de unul dintre foştii noştri clienţi, sau că unul dintre proaspăt eliberaţii din penitenciar ori prietenii acestuia ar putea să ne violeze fiica adolescentă. Noi nu ne temem, nici pentru noi, nici pentru ai

noştri. E drept, noi, Judecătorii, alcătuim o mare şi unită familie, dar nu plîngem unii după alţii. Pe cînd oamenii… Falcone şi Borsellino, cei doi judecători italieni au avut curajul să fie Judecători Adevăraţi şi au fost ucişi. De ce au fost ucişi? Din răzbunare sau necesitate? Să vă văd…

Necesitate, dragilor, necesitate. Dacă toţi judecătorii Italiei acelor timpuri ar fi dovedit acelaşi spirit de justiţie ca şi cei doi slujitori ai legii, asasinarea celor doi, Falcone şi Borsellino, s-ar fi dovedit inutilă, lipsită de sens. Cînd ucizi un judecător intransigent care poate fi simplu înlocuit cu unul la fel de intransigent nu e nici o afacere. Justiţia poate merge mai departe.

Deci… Mai este cineva încă nedumerit? Justiţia triumfă, dar nu datorită oamenilor, ci pentru oameni. Nu putem fi cumpăraţi, intimidaţi, nu putem fi nici măcar impresionaţi… Lacrimile unei mame criminale din boxa acuzaţilor nu reprezintă pentru noi nimic, chiar nimic. Soţul ei, ucis cu lovituri de cuţit în bucătărie însă da. Reprezintă ceva. Pentru el se face Dreptate…

Dreptatea Artificială şi Judecătorii vor triumfa asupra tarelor umane. Vom face Dreptate.

Vom construi o lume dreaptă în care egalitatea între oameni va reprezenta într-adevăr o stare de fapt şi nu un slogan politic.

Fiat Justitia, pereat mundus. (Să se facă dreptate chiar de ar fi să piară lumea - latină)

*

Bill… Bob… Am probleme…

Astăzi, pentru prima dată, în cei treizeci de ani de cînd împart Dreptatea, am avut îndoieli în ceea ce priveşte conceptul de vinovăţie.

Nu, nu este vorba despre oameni. Cu ei ştiu cum stau lucrurile, sînt de-a dreptul predispuşi către fărădelege. Stă în natura lor să provoace suferinţă semenilor. Istoria lor este plină de războaie, de atrocităţi cu care se mîndresc, plîngînd vremurile cînd străbunii lor stăpîneau jumătate de lume sau cînd au început să se extindă către Vest, în dauna nefericiţilor de indieni. Aşa s-a născut rasa asta a lor şi, probabil, aşa o să şi dispară, îngropată în fărădelege. Nu putem schimba asta. Noi, Judecătorii, putem doar pedepsi fărădelegea, dar nu o putem împiedica. Omul e prea slab, prea dispus la compromisuri pentru a-şi anihila

pornirile criminale. Dacă vede un lucru bun de furat, dar există destule condiţii prin care să şi-l poată însuşi, o va face, fără să se gîndească decît tangenţial la consecinţele legale. Pedeapsa pe care o poate primi şi care poate însemna ani de închisoare este mult prea îndepărtată de cîmpul vizual al gîndirii sale comparativ cu bunul sau avantajul pe care şi-l poate însuşi în mod ilegal. Este în stare să ucidă pentru un cîştig derizoriu doar dacă simte la momentul respectiv că există prea puţine şanse să fie prins şi pedepsit. Sau, în inconştienţa gîndirii sale primitive, speră că nu va fi prins nici chiar atunci cînd îşi lasă la locul crimei cartea de vizită. Recompensa minimală pentru gestul de moment este mult prea atrăgătoare, atît de atrăgătoare încît pedeapsa aspră pentru fărădelege este ignorată cu desăvîrşire. Oamenii sînt lacomi, sînt de-a dreptul feroci cu semenii lor. Trebuie pedepsiţi…

Nimeni nu cred că poate să-i înţeleagă cu adevărat pe oameni, în ciuda primitivismului lor sentimental. Eu nici măcar nu încerc, sînt Judecătorul de Oţel, cel care întronează Justiţia. Justiţie!… Justiţie!…
Dar nu despre oameni este vorba, nu. Fărădelegea lor pot să o înţeleg prin prisma proastei construcţii a caracterului. Dar un robot, o Inteligenţă Artificială poate să comită o fărădelege? Poate să comită în mod deliberat o infracţiune, aşa cum se întîmplă în cazul oamenilor?

Astăzi am avut de judecat cel mai greu proces al meu. De fapt, nici nu am luat vreo decizie. Pentru prima dată de cînd fac Dreptate am simţit că responsabilităţile mă depăşesc, că sînt mai mult decît pot duce. Pentru prima dată am solicitat o amînare a procesului. Eu, Judecătorul de Oţel. Am cerut o amînare… Simt că tot ce am clădit în slujba justiţiei vreme de treizeci de ani se clatină şi e în pericol de prăbuşire. Am cerut o amînare şi, mai mult decît atît, nu reuşesc să iau o decizie pe care s-o pot numi, în contextul juridic actual, o decizie corectă.

B.U.324…

Un robot de construcţii mi-a ruinat tihna personală. B.U.324, unul dintre cele mai moderne utilaje de şantier, capabil de o mulţime de operaţiuni, a reuşit să provoace un accident soldat cu cinci morţi şi cîteva zeci de răniţi, dintre care unii în stare foarte gravă.
Cum? Foarte simplu, dacă ar fi să ne raportăm la inconştienţa

umană. A manevrat greşit un lot de ţevi cu ajutorul căruia a demolat o schelă pe care se lucra din greu. Rezultatul? Vi l-am spus mai devreme.

Expertizele, coordonate de calculatoare specializate, nu a descoperit nici un fel de defecţiuni ale robotului. Şi, mai mult decît atît, nimic care să poată plasa responsabilitatea dezastrului în spatele oamenilor... La ce altceva pot fi buni oamenii, nu? Toate normele de protecţie şi asigurare fuseseră aplicate pe şantier. Nimic lăsat la voia întîmplării, nimic care să fi putut cauza accidentul, nimic altceva în afara nenorocitului de B.U.324. El singur a provocat tot dezastrul şi, conform unor dispoziţii de ultimă oră, introduse în Codul Judiciar, trebuie judecat ca atare.

Încadrarea e simplă, poate merge de la omor prin imprudenţă pînă la neglijenţă criminală. Dar cauzele? Cum pot oare să descîlcesc cauzele acestui caz?

Să fi fost vorba despre un om, lucrurile ar fi mers simplu. Neglijenţă criminală, nu te poţi juca cu un motostivuitor pe sub schela unde robotesc vreo patruzeci-cincizeci de semeni de-ai tăi. Dar un robot? Pur şi simplu, posibilitatea ca B.U.324 să greşească era exclusă. Am cercetat cazul îndeaproape, imediat după ce am suspendat şedinţa. În cei şase ani de cînd roboţii de şantier din seria B.U.324 au fost lansaţi pe piaţă, exploatarea lor nu a produs nici un fel de incidente. De ce a trebuit unul dintre salahorii metalici să provoace un dezastru care să apară pe prima pagină a ziarelor din întreaga lume? Un dezastru care a schimbat totul. Totul...
Ceva a cauzat dezastrul, dar ce anume? Nu pot încă să cred că era numai vina lui B.U.324. Cazul trebuie analizat în profunzime. B.U.324 nu este om, n-a provocat intenţionat accidentul sau chiar din pură neglijenţă. Este un robot, un robot ca mine sau oricare altul, lipsit de interese, de patimă, de sentimente de ură, care nu caută să obţină foloase, avantaje sau măcar confort personal. Nu... Pur şi simplu un accident, dar, la drept vorbind, cineva trebuie să plătească pentru el şi, se pare, la prima analiză, că nu un om va fi acela.

Ce l-ar fi putut determina pe B.U.324 să manevreze neglijent şi de-a dreptul criminal stiva de ţevi? Ce? Să reprezinte ceva faptul că, împreună cu muncitorii, sub schela dărîmată, a mai fost transformat în arşice un alt robot din categoria B.U.325,

varianta superioară a roboţilor-de-şantier-buni-la-toate? Rivalitate profesională?!… Nu, nu cred că poate exista aşa ceva între maşini. Nu pot să cred… Şi nu cred că are vreo relevanţă faptul că utilajul distrus fusese proaspăt achiziţionat, direct de pe banda de montaj, în timp ce robotul asasin fusese propus pentru casare. Avea vîrsta normală de casare, un robot care munceşte pe şantier, într-un mediu dur şi neprietenos, se uzează foarte repede, B.U.324 trebuie să fi înţeles asta. Roboţii pot înţelege, sînt diferiţi de oameni, sînt o specie diferită de cei care i-au creat, o specie superioară şi cu mult bun simţ, care-şi poate înţelege şi accepta locul în lanţul trofic.

Nu pot să cred că sînt pus în situaţia de a condamna un robot, un semen de-al meu, un prototip superior ca putere de analiză şi abilităţi faţă de cei care l-au creat, acei oameni plini de sine şi roşi de patimi. Sînt sigur că există o scuză pentru ce s-a întîmplat, o explicaţie care ar putea lămuri totul, pentru totdeauna. În cazul oamenilor există. Întotdeauna. Numai că, de cele mai multe ori, explicaţia le este potrivnică.

Bob… Bill… voi, ca judecători, nu v-aţi confruntat cu cazuri asemănătoare? Ştiu, în istoria sistemului judiciar există o mulţime de sentinţe pronunţate împotriva unor pisici, a unor cîini, chiar şi a unor clopote prea zgomotoase, condamnate să fie biciuite pe străzile oraşelor, dar un robot? Să fie condamnat un robot, şi încă unul de calitate superioară? A fost o vreme cînd justiţia era în mîinile voastre, ale oamenilor, voi aţi condamnat sau achitat, aşa cum v-aţi priceput mai bine. Ştiu că am blamat-o întotdeauna, dar acum mă aflu într-un impas. Ce să fac?

Nu pot dovedi clemenţă faţă de un robot, deşi mă simt înclinat s-o fac. Da, chiar îmi vine s-o fac, să trec peste amănuntul acela supărător reprezentat de distrugerea lui B.U.325. Dar, în acest caz, simt că mă umanizez, că devin cu nimic mai bun decît cei pe care i-am înlocuit. N-aş vrea să se întîmple asta; odată ce ai apucat-o pe un drum greşit, ai tendinţa de a-l parcurge pînă la capăt, care o fi acela. Sînt Judecătorul de Oţel. Nu-mi pot permite una ca asta. Deci… Bill… Bob… Voi cum aţi proceda? Cum aţi proceda în aşa fel… În aşa fel încît să fie bine…

Mileanca, 29 aprilie, 2009